IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny**

(nr 166)

z dnia 16 czerwca 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 166)

16 czerwca 2023 r.

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, pod przewodnictwem poseł **Urszuli Ruseckiej (PiS)**, przewodniczącej Komisji, oraz poseł **Teresy Wargockiej (PiS)**, zastępcy przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. (druk nr 3305) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 3371) w zakresie:

1) części budżetowej 14 – Rzecznik Praw Dziecka:
a) dochody i wydatki;

2) części budżetowej 31 – Praca:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) dotacje celowe,
d) państwowe fundusze celowe:
– Fundusz Pracy,
– Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
e) program wieloletni „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” − V etap, okres realizacji: lata 2020–2022;

3) części budżetowej 44 – Zabezpieczenie społeczne:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) dotacje celowe,
d) państwowy fundusz celowy: Fundusz Solidarnościowy,
e) programy wieloletnie:
− „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023,
− na rzecz Osób Starszych „Aktywni plus” na lata 2021–2025,
− „Senior plus” na lata 2021–2025,
f) środki z Unii Europejskiej w ramach:
− Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020,
− Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020,
− Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020,
− Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014–2021;

4) części budżetowej 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

c) dotacje celowe;

5) części budżetowej 63 – Rodzina:
a) dochody i wydatki,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) dotacje celowe;

6) części budżetowej 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (z udziałem przedstawicieli Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi):
a) dochody i wydatki,
b) państwowe fundusze celowe:
− Fundusz Emerytalno-Rentowy (KRUS),
− Fundusz Prewencji i Rehabilitacji (KRUS),
− Fundusz Administracyjny (KRUS);

7) części budżetowej 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych:
a) dochody i wydatki,
b) państwowe fundusze celowe:
– Fundusz Emerytur Pomostowych,
– Fundusz Ubezpieczeń Społecznych,
c) państwowa osoba prawna – Zakład Ubezpieczeń Społecznych;

8) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 15, 25, 27, 33, 34, 38, 39, 53, 58, i 66;

9) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
a) 852 – Pomoc społeczna:
– dochody i wydatki,
– dotacje celowe,
b) 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje celowe,
c) 855 – Rodzina:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje celowe,
d) zadania z zakresu zabezpieczenia społecznego oraz z zakresu rodziny zlecone jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami;

10) Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (z udziałem przedstawicieli Komisji Zdrowia).

W posiedzeniu udział wzięli: **Stanisław Szwed** sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Kaczor** i **Robert Woroniecki** naczelnicy wydziałów w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej Ministerstwa Finansów wraz ze współpracownikami, **Mikołaj Pawlak** rzecznik praw dziecka, **Dariusz Rogowski** p.o. dyrektor Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny oraz **Marzanna Lipińska** p.o. wicedyrektor Departamentu Rol-

nictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Tomasz Maruszewski** zastępca prezesa zarządu ds. finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, **Andrzej Bida** dyrektor generalny Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wraz ze współpracownikami, **Marek Surmacz** zastępca prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wraz ze współpracownikami, **Paweł Jaroszek** członek zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, **Norbert Kusiak** dyrektor Wydziału Polityki Gospodarczej Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Dariusz Lipski** i **Brygida Śliwka** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Dzień dobry. Otwieram posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. W dzisiejszym porządku obrad mamy rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. (druk nr 3305) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli. W związku z powyższym witam bardzo serdecznie pana ministra Stanisława Szweda z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej wraz z zespołem. Witam przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli, rzecznika praw dziecka, pana Mikołaja Pawlaka, przedstawicieli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwa Finansów, Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i wszystkich pozostałych zaproszonych gości.

Szanowni państwo, mamy kłopot. Teraz trwa posiedzenie Komisji, ale za moment na sali plenarnej będą procedowane emerytury pomostowe, które wchodzą w obszar zainteresowania naszej Komisji. Sprawozdawcy, którzy mają wystąpienia w imieniu klubu, będą musieli wyjść. Proponuję – nie wiem, czy jest kolizja z koreferentami, ale myślę, że nie – abyśmy nie przerywali. Pani zastępca przewodniczącej będzie prowadziła posiedzenie, gdy pójdziemy na salę i później wrócimy. Może tę cześć, która dotyczy pana ministra, zrobilibyśmy teraz, jeśli zdążymy. Zdążymy. Może pan rzecznik się nie obrazi. Pan minister referuje pkt 2, 3 i 4. W związku z powyższym zaczniemy od części budżetowej w pkt 2 – Praca, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, szanowna Komisjo, opowiem o tym pokrótce, bo otrzymali państwo materiały i są też do dyspozycji dyrektorzy wraz z pracownikami departamentu, którzy odpowiedzą na pytania. Jeśli chodzi o część budżetową 31 – Praca, główne wydatki dotyczą ochotniczych hufców pracy. W tym zakresie plany, które mieliśmy, zostały wykonane w 100% i nie ma żadnych zastrzeżeń co do ich realizacji. Jeśli chodzi o wydatki budżetu środków europejskich, mieliśmy zaplanowane 1 812 000 tys. zł i zostało to zrealizowane w kwocie 1 493 000 tys. zł, w tym program operacyjny „Wiedza, edukacja, rozwój" ponad 800 000 tys. zł i regionalne programy operacyjne 688 000 tys. zł.

Myślę, że przeszedłbym do kolejnej części, bo to jedna z najważniejszych pozycji. Plan finansowy Funduszu Pracy – stan Funduszu Pracy na początku 2022 r. wynosił 29 400 000 tys. zł, przychody były zaplanowane na poziomie 8 500 000 tys. zł i zrealizowaliśmy je w kwocie 8 900 000 tys. zł. Głównym źródłem przychodów była obowiązkowa składka. W ustawie budżetowej zaplanowaliśmy wydatki na poziomie 10 200 000 tys. zł i zwiększyliśmy to w ciągu roku do 16 400 000 tys. zł. Największą pozycję kosztów stanowiły wpłaty na Fundusz Pomocy – 6 100 000 tys. zł. Jeśli chodzi o aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu 4 800 000 tys. zł, przeznaczyliśmy na ten cel i zrealizowaliśmy działania, które były podjęte w ramach aktywnych form. Stan Funduszu Pracy na koniec 2022 r. wynosił 21 800 000 tys. zł i został zrealizowany w wysokości 23 400 000 tys. zł, czyli na poziomie 107,3%. Stopa bezrobocia na koniec 2022 r. wyniosła 5,2% i była niższa o 0,2% niż na koniec 2021 r. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2022 r. wyniosła 812 tys. osób i była niższa prawie o 83 tys. osób w stosunku do 2021 r.

Jeśli chodzi o plan finansowy Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, na początku roku był na poziomie 6 700 000 tys. zł i został zrealizo-

wany w wysokości 3 300 000 tys. zł. Przychody ze składek 550 000 tys. zł zrealizowano w kwocie 376 000 tys. zł. Koszty funduszu zaplanowane zostały na poziomie 243 000 tys. zł i zostały wykonane na poziomie 211 000 tys. zł. Stan funduszu na koniec 2022 r. wyniósł 3 500 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o „Poprawę bezpieczeństwa i warunków pracy", to piąty etap programu, który jest realizowany od lat. Jeśli chodzi o realizację, łączne nakłady w ciągu tych 3 lat wyniosły 101 000 tys. zł, w tym 65 000 tys. zł na zadania w zakresie służb państwowych i 36 500 tys. zł na badania naukowe. W tej części zrealizowano 68 zadań z zakresu służb państwowych na kwotę 21 000 tys. zł. W tej części dotyczącej pracy i poprawy warunków omówiłem wszystko. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

Koreferat w tym punkcie ma pan poseł Janusz Śniadek. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Janusz Śniadek (PiS):

Dziękuję bardzo. Panie ministrze, pani przewodnicząca, szanowni państwo, chciałbym stwierdzić, że mimo że miniony rok był trudny, z powodu COVID, pewne odchylenia w sprawozdaniu od typowych corocznych sprawozdań są nieco większe. Tym bardziej należy podkreślić i docenić, że w tych trudnych warunkach przedłożone sprawozdania nie budzą zastrzeżeń i zasługują na przyjęcie, o co wnoszą. Wnoszę o pozytywne zaopiniowanie przedłożonych sprawozdań w poszczególnych działach.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle.

Bardzo proszę przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli o zabranie głosu.

Pełniący obowiązki dyrektor Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli Dariusz Rogowski:

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 31 – Praca. Prawidłowo realizowano dochody. Nie stwierdzono istotnych przypadków naruszenia zasady gospodarowania środkami publicznymi. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła wyboru wykonawcy w ramach pięciu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego z zakresu informacji i promocji, w sposób niegwarantujący zapewnienia przejrzystości postępowania, uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców. Stwierdzono również, że ministerstwo nie podjęło skutecznych działań mających na celu ograniczenie ponoszonych wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej. NIK oceniła pozytywnie efekty uzyskane w wyniku wydatkowania środków, wykorzystanie rezerw celowych oraz przestrzeganie ustalonych dla części 31 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wykonania budżetu środków europejskich. Pozytywnie zaopiniowano prawidłowość sprawozdań rocznych za 2022 r.

Przechodząc do planu finansowego Funduszu Pracy, informuję, że NIK oceniła pozytywnie jego wykonanie w 2022 r. Prawidłowo zrealizowano przychody oraz zadania funduszu określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Sprawozdania budżetowe za 2022 r. zostały sporządzone prawidłowo. Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. kontrola nie obejmowała wykonania planu finansowego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję.

Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby w tym punkcie zabrać głos? Nie słyszę. Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tej części budżetu? Nie słyszę. Część budżetowa 31 – Praca została pozytywnie zaopiniowana przez Wysoką Komisję.

Przechodzimy do części budżetowej 44 – Zabezpieczenie społeczne, państwowy fundusz celowy: Fundusz Solidarnościowy i programy wieloletnie. Bardzo proszę pana ministra Szweda o przedstawienie tej części budżetowej.

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, wydatki budżetu państwa w części 44 – Zabezpieczenia społeczne to 3 500 000 tys. zł. W trakcie roku zwiększyliśmy tę kwotę do 4 100 000 tys. zł. Wydatki dotyczyły przede wszystkim finansowania zadań w zakresie zabezpieczeń społecznych, rehabilitacji społecznej oraz zawodowej osób niepełnosprawnych, pomocy żywnościowej, pomocy społecznej, działań na rzecz osób starszych. Dominującą pozycją była wpłata do Funduszu Solidarnościowego w kwocie 3 200 000 tys. zł, z przeznaczeniem na realizację świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji. Drugą znaczącą pozycją były środki dla Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w kwocie 700 000 tys. zł, które zostały przeznaczone na realizację zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej. Na realizację rządowych i resortowych programów pomocy społecznej, pomocy żywnościowej i działań na rzecz osób starszych wydatkowano łącznie ponad 121 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o plan finansowy Funduszu Solidarnościowego, wyniósł on 13 800 000 tys. zł i został zrealizowany w wysokości 17 400 000 tys. zł, co stanowiło 126%. Źródłami przychodów były: obowiązkowa składka w kwocie 10 700 000 tys. zł, danina solidarnościowa w kwocie 2 800 000 tys. zł i dotacja celowa z budżetu państwa w kwocie 2 600 000 tys. zł. Koszty wyniosły 32 300 000 tys. zł i z tego zostało sfinansowane dodatkowe roczne świadczenie pieniężne – tzw. 13. i 14. emerytura oraz renty socjalne i zasiłki pogrzebowe na kwotę 4 700 000 tys. zł i świadczenia uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji 3 400 000 tys. zł, a także programy resortowe i rządowe w kwocie 870 000 tys. zł. Stan środków Funduszu Solidarnościowego na koniec 2022 r. wyniósł 10 200 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o programy wieloletnie, realizujemy „Posiłek w szkole i w domu" na kwotę 550 000 tys. zł, z czego 40 000 tys. zł są w planie finansowym Ministerstwa Edukacji i Nauki z przeznaczeniem na kwestie związane ze stołówkami. Jeśli chodzi o nasze programy, czyli „Aktywni plus" – 40 000 tys. zł rocznie wykonaliśmy prawie w 100%, a „Senior plus" – 60 000 tys. zł również wykonano. Wydatki ze środków europejskich – kwoty były tu minimalne. Wydatki dotyczące innych działań: konkurs „Po pierwsze Rodzina!" – 8300 tys. zł, „Ojcostwo – przygoda życia" – 2500 tys. zł. To programy, które są realizowane. Realizacja Karty Dużej Rodziny – wydatki na poziomie prawie 7000 tys. zł.

Jeśli chodzi o część 63 – Rodzina, którą już zacząłem omawiać, środki na wynagrodzenia były na poziomie prawie 9000 tys. zł, co stanowi 100% planu wykonania po zmianach.

W zakresie pkt 8 i 9 mamy jeszcze rezerwy celowe i budżety wojewodów. Program „Rodzina 500 plus" – kwota ponad 40 700 000 tys. zł, świadczenia rodzinne – kwota ponad 14 300 000 tys. zł, pomoc społeczna – 4 700 000 tys. zł, o posiłku już mówiłem, program „Dobry start" – 1 300 000 tys. zł, „Rodzinny kapitał opiekuńczy", czyli dodatkowe świadczenie dla rodzin – 3 400 000 tys. zł, opieka nad dziećmi, czyli program „Maluch plus" – kwota prawie 400 000 tys. zł i 150 000 tys. zł z Funduszu Pracy, zespoły do spraw orzekania – 218 000 tys. zł. O programach wieloletnich już mówiłem. To wszystko.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Rozumiem, że pan minister przedstawił część 44 i również…

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

Część 63.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Przedstawił pan też część 8 – Rezerwy celowe i część 9.

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję.

Pkt 3 koreferuje pani poseł Elżbieta Duda.

Poseł Elżbieta Duda (PiS):

Szanowny panie ministrze, Wysoka Komisjo, przedstawiona przez pana ministra informacja z wykonania budżetu państwa i środków europejskich za 2022 r. z części 44 – Zabezpieczenia społeczne jest w pełni uzasadniona i nie budzi zastrzeżeń, dlatego proszę Wysoką Komisję o przyjęcie sprawozdania. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję.

Jeżeli chodzi o rodzinę, koreferentem jest pani poseł Danuta Nowicka. Jakie jest zdanie koreferenta?

Poseł Danuta Nowicka (PiS):

Szanowni państwo, po zapoznaniu się ze sprawozdaniem przedstawionym przez ministerstwo, po wyjaśnieniach pana ministra, wnoszę o przyjęcie sprawozdania z wykonania budżetu za 2022 r. w części 63 – Rodzina.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję.

Jeśli chodzi o części budżetowe 83 i 85 koreferentem jest pan poseł Adam Śnieżek, ale wyszedł, bo pewnie ma jakiś punkt. Jeśli chodzi o pkt 8 i 9, zgadzamy się z opinią ministerstwa i BAS i jesteśmy zgodni, że te części zostały zrealizowane zgodnie z przeznaczeniem środków.

Teraz bardzo proszę przedstawiciela NIK o opinię do pkt 3, 5, 8 i 9. To te wszystkie części dotyczące MRiPS.

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Dariusz Rogowski:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, jeśli chodzi o część 44, NIK pozytywnie oceniła wykonanie budżetu w tej części. NIK oceniła pozytywne efekty uzyskane w wyniku wydatkowania środków, wykorzystanie rezerw celowych oraz przestrzeganie ustalonych dla części 44 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia. NIK pozytywnie zaopiniowała prawidłowość rocznych sprawozdań budżetowych za 2022 r.

Przechodząc do planu finansowego budżetu Funduszu Solidarnościowego, uprzejmie informuję, że NIK oceniła pozytywnie jego wykonanie w 2022 r. Koszty ponoszono z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o finansach publicznych. Nie stwierdzono niegospodarnego i niecelowego wydatkowania środków. Sprawozdania budżetowe za 2022 r. zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym. NIK stwierdziła, że minister w sposób nieefektywny gospodarował wolnymi środkami Funduszu Solidarnościowego, utrzymując część środków na najniżej oprocentowanych lokatach. Zdaniem NIK nie pozwoliło to na maksymalizację przychodów z tytułu odsetek od lokat terminowych na kwotę ponad 21 000 tys. zł. Stwierdzono również, że minister nie zaakceptował w terminie 272 sprawozdań złożonych przez realizatorów programów resortowych, co było niezgodne z wewnętrznymi uregulowaniami – zasadami przeprowadzania monitoringu z realizacji wyżej wymienionych programów.

NIK zwraca uwagę na poziom zobowiązań Funduszu Solidarnościowego, który na koniec 2022 r. wyniósł 19 504 268 tys. zł. Na zobowiązania te złożyły się pożyczki zaciągnięte w latach 2019–2020 na kwotę 8 000 000 tys. zł z Funduszu Pracy oraz 11 504 268 tys. zł z Funduszu Rezerwy Demograficznej. Pożyczka z Funduszu Rezerwy Demograficznej z 2020 r. podlega spłacie począwszy od 2026 r. Roczna rata jest w wysokości 750 000 tys. zł. Spłacie podlegają także dwie pożyczki z Funduszu Pracy – pierwsza od 2023 r., a druga od 2030 r. Rata roczna nie niższa niż 300 000 tys. zł. Obciążenie Funduszu Solidarnościowego spłatą rat może mieć wpływ na jego płynność finansową, a także zagrozić realizacji bieżących zadań, co może wiązać się z potrzebą zaciągania kolejnych pożyczek, zwłaszcza że koszty Funduszu Solidarnościowego w latach 2019–2022 miały tendencję wzrostową – wzrost z 9 436 418 tys. zł do 32 259 618 tys. zł. Przychody bez wpłat z budżetu i dotacji wynosiły 14 265 371 tys. zł, co pokrywało 44,2% kosztów poniesionych na zadania realizowane przez fundusz.

Przechodząc teraz do części 63 – Rodzina, NIK oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w tej części. NIK oceniła pozytywnie efekty uzyskane w wyniku wydatkowania środków, wykorzystanie rezerw celowych, prawidłowość dokonanych blokad oraz przestrzeganie ustalonych dla części 63 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia. Pozytywnie zaopiniowano prawidłowość sprawozdań rocznych za 2022 r. Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dokonywanej oceny ofert w ramach konkursu „Po pierwsze Rodzina!". Nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na ocenę wykonania budżetu państwa w 2022 r.

W części 83 – Rezerwy celowe w objętych kontrolą rezerwach celowych nie stwierdzono nieprawidłowości. Część kwot z rezerw została wykorzystana na utworzenie rezerwy celowej poz. 78 pod nazwą: Środki na realizację zadań związanych z kosztami obsługi długu Skarbu Państwa.

W części 85 – Budżety wojewodów, jeśli chodzi o dział 852 – Pomoc społeczna zrealizowane w 2022 r. dochody w wysokości 28 200 tys. zł stanowiły 0,9% dochodów ogółem budżetów wojewodów. W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. NIK nie kontrolowała szczegółowo dochodów u wojewodów. Badaniem zostały objęte jedynie prowadzone przez wybranych wojewodów – dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, pomorskiego, śląskiego i warmińsko-mazurskiego oraz wielkopolskiego i zachodniopomorskiego – działania windykacyjne mające na celu odzyskanie zaległych należności. Większość, bo 84,3% zrealizowanych dochodów w kwocie 23 800 tys. zł, stanowiły dochody z tytułu zwrotu dotacji udzielonych samorządom na wypłatę zasiłków stałych oraz w związku ze świadczonymi usługami opiekuńczymi. Zaległości w kwocie ogółem 6767 tys. zł wystąpiły we wszystkich województwach i były wyższe niż w 2021 r. o 464 tys. zł, to jest o 7,4%. Wynikały one głównie z braku zwrotów niewykorzystanych dotacji udzielonych samorządom, grzywien i kar pieniężnych naliczonych przez wojewodów oraz odsetek od tych należności. Prowadzenie przez wojewodów działań windykacyjnych w celu odzyskania należnych dochodów nie było objęte kontrolą wykonania budżetu państwa w 2022 r. przez NIK.

Jeśli chodzi o wydatki, wykonane zostały w wysokości 7 278 200 tys. zł, co stanowiło 12,1% wydatków ogółem w budżetach wojewodów. W 2022 r. wydatki budżetu środków europejskich w dziale – Pomoc społeczna u wojewodów nie wystąpiły. W 2022 r. kwota wydatków w tym dziale była o 62,8% wyższa niż w 2021 r. Zwiększenie to nastąpiło przede wszystkim w związku z wprowadzeniem w trakcie 2022 r. nowego świadczenia, jakim jest dodatek osłonowy. Wypłata tego dodatku jest zadaniem z zakresu administracji rządowej i wypłacają go gminy ze środków otrzymanych w formie dotacji celowej z budżetu państwa, a jego celem jest niwelowanie rosnących cen energii, gazu i żywności. Dodatek osłonowy przysługuje gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1500 zł w gospodarstwie wieloosobowym.

Podobnie jak w roku poprzednim, dominującą pozycję w strukturze wydatków budżetów wojewodów w dziale – Pomoc społeczna stanowiły dotacje, bo aż 99,3%. Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w realizacji wydatków przez wojewodów na pomoc społeczną, ale nieprawidłowym działaniem niektórych wojewodów było podejmowanie z opóźnieniem decyzji o zablokowaniu planowanych wydatków budżetowych. NIK zauważa, że w przypadku wojewody małopolskiego w powyższym zakresie nie wykorzystano uwagi NIK sformułowanej po kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. W związku ze stwierdzoną wówczas nieprawidłowością uwaga dotyczyła dochowania rzetelności i należytej staranności przy zgłaszaniu wydatków do blokady każdorazowo w przypadku uzyskania informacji o braku możliwości pełnego wykorzystania środków. NIK stwierdziła również, że wojewoda dolnośląski wyznaczył gminom termin na złożenie wniosku o przyznanie dotacji na finansowanie dodatku osłonowego na czwarty kwartał 2022 r., który był sprzeczny z terminem wynikającym z ustawy o dodatku osłonowym. W efekcie ze 169 gmin 8 złożyło wniosek po upływie terminu wynikającego z przepisów prawa.

Przechodząc do działu 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, zrealizowane w badanym roku dochody w wysokości 32 300 tys. zł stanowiły 1% ogółem

dochodów budżetów wojewodów. W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. NIK nie kontrolowała szczegółowo dochodów u wojewodów. Badaniem zostały objęte jedynie prowadzone przez wybranych wojewodów działania windykacyjne mające na celu odzyskanie zaległych należności, podczas którego nie stwierdzono nieprawidłowości. Wydatki w kwocie 266 300 tys. zł stanowiły 0,4% wydatków ogółem w budżetach wojewodów. W 2022 r. w dziale 853 nie wystąpiły wydatki z budżetu środków europejskich. W związku ze znikomym udziałem dochodów i wydatków tym dziale w budżetach wojewodów nie były one objęte szczegółowym badaniem NIK. Większość wydatków w kwocie 200 100 tys. zł przeznaczono na dotacje jednostkom samorządu terytorialnego, głównie na funkcjonowanie zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Przechodząc do działu 855 – Rodzina, w badanym roku dochody wojewodów w tym dziale wyniosły 538 000 tys. zł i stanowiły 16,7% dochodów ogółem wykonanych w budżetach wojewodów. Dochody u wojewodów nie były szczegółowo kontrolowane w tegorocznej kontroli wykonania budżetu, a badaniem objęte zostały jedynie prowadzone przez wybranych wojewodów działania windykacyjne na rzecz odzyskania zaległych dochodów. Ponad 94% zrealizowanych dochodów w dziale – Rodzina stanowiły wpływy z tytułu należności ściągniętych od dłużników alimentacyjnych. Wpływy z tego tytułu wynosiły 430 800 tys. zł, a więc były o 30 800 tys. zł wyższe od wpływów w roku poprzednim, czyli 2021 r.

Zaległości na koniec 2022 r. wynosiły 14 924 200 tys. zł i były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o prawie 9%. Przewyższały 27-krotnie zrealizowane w 2020 r. dochody w tym dziale. Zaległości dotyczyły niewyegzekwowania od dłużników alimentacyjnych zwrotu świadczeń z funduszu alimentacyjnego – to było prawie 100%, bo 99,9%. Skuteczność działań egzekucyjnych podejmowanych w stosunku do należności z wyżej wymienionych tytułów, podobnie jak w 2021 r., była niewielka. Przyczyną nieskutecznej egzekucji tych należności były trudności w określeniu miejsca zamieszkania dłużnika, ukrywanie miejsca pobytu, przebywanie dłużnika poza granicami kraju lub w areszcie śledczym czy też zakładzie karnym, bądź niepodejmowanie zatrudnienia lub ukrywanie dochodów przez dłużników alimentacyjnych, brak majątku podlegającego egzekucji i długotrwałe bezrobocie.

Krótko opowiem o stwierdzonych nieprawidłowościach. Wojewoda pomorski dopuścił do przedawnienia dwóch należności na kwotę 218 500 zł z tytułu dotacji przypadających do zwrotu wynikających z wystąpień pokontrolnych wydanych przez wojewodę w latach 2017–2018. Wojewoda śląski z opóźnieniem dokonywał działań w celu odzyskania zaległości z tytułu udzielonych dotacji, m.in. ze zwłoką liczącą 342 dni podjął postępowanie w sprawie wydania decyzji, określono kwotę przypadającą do zwrotu dotacji na 436 600 zł, przekazanych beneficjentom w ramach „Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 »Maluch plus«”. Wydatki budżetu państwa wojewodów w dziale – Rodzina wynosiły prawie 31 000 000 tys. zł, czyli 51,1% wydatków wojewodów ogółem. W 2022 r. wydatki z budżetu środków europejskich w części 85 w dziale – Rodzina nie wystąpiły.

Przejdę do nieprawidłowości, aby nie przedłużać. Wojewoda mazowiecki wbrew obowiązkowi określonemu w art. 21 ust. 8 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw nie poinformował ministra finansów o stwierdzonym przypadku braku możliwości wydatkowania środków finansowych na wydatki ujęte w wykazie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2021. Informacje o niewykorzystaniu części środków w wysokości 13,4 tys. zł na zadania pod nazwą: montaż odnawialnych źródeł energii w placówkach użyteczności publicznej działających na terenie gminy Szydłowiec przekazano ministrowi po upływie 92 dni. Wojewoda zachodniopomorski podjął decyzję w sprawie blokowania planowanych wydatków budżetowych na 2022 r. od 45 do 212 dni po zaistnieniu okoliczności uzasadniających ich dokonanie. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Czy są pytania ze strony pań i panów posłów? Nie słyszę. W związku z tym stwierdzam, że część budżetowa 63 – Rodzina, część budżetowa 83 – Rezerwy celowe w zakresie wymienionych rezerw, część budżetowa 85 – Budżety wojewodów zostały zaopiniowane pozytywnie. Czy jest sprzeciw?

Poseł Iwona Maria Kozłowska (KO):

Sprzeciw.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję.

Przejdziemy na zakończenie do głosowań. Zabezpieczenie społeczne również było rozpatrywane w tym bloku. Czy jest sprzeciw do części budżetowej 44? Dziękuję.

Przechodzimy do rozpatrzenia części budżetowej 14. Proszę o wystąpienie pana rzecznika praw dziecka Mikołaja Pawlaka.

Rzecznik praw dziecka Mikołaj Pawlak:

Dziękuję bardzo. Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, w 2022 r. budżet Rzecznika Praw Dziecka wynosił zgodnie z ustawą budżetową 17 006 tys. zł. W trakcie roku budżetowego było uzupełnienie o 2000 tys. zł z rezerwy celowej na rzecz Biura Rzecznika Praw Dziecka. Było to związane z dodatkowym rozszerzeniem działalności Dziecięcego Telefonu Zaufania. Na tym skupiła się większość dodatkowych wydatków, które w stosunku do roku poprzedniego, czyli 2021, wzrosły o 35%. Postaram się opowiedzieć o tym dość krótko.

Wydatki te zostały zrealizowane w 99,6%. Wydatki osobowe i bieżące zostały zrealizowane w 100%. Największe wydatki przeznaczono na promocję praw dziecka poprzez chociażby kampanie Dziecięcego Telefonu Zaufania. Gros środków przeznaczono na rozszerzenie kadry tego zespołu. Na koniec 2022 r. tylko w tym zespole było już 27 ekspertów, w tym przede wszystkim psychologowie i pedagodzy. Zespół korzysta ze wsparcia wszystkich innych zespołów Biura Rzecznika Praw Dziecka w zależności od sprawy, jaka jest zgłoszona. O merytorycznych zakresach działania telefonu mówiłem wczoraj na posiedzeniu komisji obradujących wspólnie. Należy dodatkowo zwrócić uwagę na ponoszenie wydatków inwestycyjnych w Biurze RPD. W ubiegłym roku były one przeznaczone na wydatki związane ze sprzętem multimedialnym. To różnego rodzaju sprawy, szczególnie sądowe. Przeznaczono je również na zakup samochodów służbowych z uwagi na to, iż w 2021 r. jeden z samochodów z uwagi na wiek i stan zużycia został sprzedany. Przez wiele miesięcy nie udało się, z uwagi na kryzys na rynku samochodowym, nabyć samochodu. Po powrocie pracowników z pracy zdalnej, po zmniejszeniu liczby rozpraw zdalnych konieczne było przyznanie pracownikom takiego narzędzia, jakim są samochody. Udało się je nabyć w ubiegłym roku.

Wystąpienie pokontrolne NIK za chwilę będzie prezentowane, natomiast ocena wykonania budżetu państwa w części 14 – Rzecznik Praw Dziecka była pozytywna. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo, panie ministrze.

Proszę o koreferat panią poseł Joannę Borowiak.

Poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, rzecznik praw dziecka w 2022 r. dysponował po zmianach budżetem w wysokości 19 006 tys. zł. Zrealizował w 2022 r. łącznie wydatki w wysokości 18 925 tys. zł, co stanowiło 99% planu po zmianach. Wydatki bieżące w tym wyniosły 18 161 030 zł, co stanowiło 99,69% planu po zmianach. 42,5% wydatków bieżących stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnymi, a 57,5% wydatki rzeczowe. W sumie, w porównaniu do 2021 r. wydatki zwiększyły się o 5 954 008 zł, czyli o 35%. Warto odnotować, że wzrost wydatków, oprócz podwyżek wynagrodzeń i pochodnych spowodowany był w związku na Ukrainie również wzrostem cen i usług, a także w związku z działaniami wojennymi rzecznik praw dziecka uruchomił dyżur interwencyjny w Łodzi dla uchodźców uciekających z terytorium Ukrainy przed wojną. Wzrosły również wydatki w § 4380 obejmującym usługi tłumaczenia.

W związku z odchodzeniem od stanu epidemicznego zwiększona została również liczba kontroli w terenie oraz wyjazdów rzecznika praw dziecka. Na uwagę zasługuje również to, że w 2022 r. rzecznik praw dziecka zrealizował wydatki w wysokości 1918 tys. zł, które stanowiły 90%…

Bardzo dziękuję, panie pośle, panie poseł bardzo mi przeszkadzają. Nie wiem… Czy panie teraz chcą zagłuszyć to, co mówię, czy wykazać brak szacunku?

Poseł Iwona Maria Kozłowska (KO):

Proszę kontynuować.

Poseł Joanna Borowiak (PiS):

Przepraszam, ja jestem przy głosie. Czy chcą panie wykazać brak szacunku do rzecznika praw dziecka i jego działania, bo nie bardzo rozumiem? Proszę o ciszę. Poczekam, aż panie się uspokoją.

Na uwagę zasługuje, że w 2022 r. rzecznik praw dziecka zrealizował wydatki w wysokości 1918 tys. zł, które zostały zaplanowane i w całości przeznaczone na działalność Dziecięcego Telefonu Zaufania RPD. W tej grupie wydatków 54% stanowiły wynagrodzenia bezosobowe, a 46% wydatki rzeczowe. W Dziecięcym Telefonie Zaufania pracuje obecnie 27 ekspertów, w tym 21 psychologów i 6 pedagogów. Ponadto Dziecięcy Telefon Zaufania korzysta ze wsparcia pracowników merytorycznych Biura RPD. Na wynagrodzenie zleceniobiorców w 2022 r. wydano 1034 tys. zł. Zrealizowane wydatki na wynagrodzenia bezosobowe obejmują łącznie 18 713 roboczogodzin. W informacji jest szczegółowe sprawozdanie, do którego państwa zainteresowanych odsyłam.

W urzędzie RPD zatrudnionych było 58 osób, a przeciętne wynagrodzenie miesięczne wśród osób nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń wyniosło 7949 zł, co stanowi w przybliżeniu 110% kwoty z 2021 r.

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, po zapoznaniu się z informacją z wykonania planu dochodów i wydatków z budżetu państwa w części 14 – Rzecznik Praw Dziecka wnioskuję o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu dla tej części i za 2022 r. Uprzejmie dziękuję.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo, pani poseł.

Proszę o wystąpienie przedstawiciela NIK.

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Dariusz Rogowski:

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 14 – Rzecznik Praw Dziecka. Prawidłowo realizowano dochody. Wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o finansach publicznych na cele służące realizacji zadań rzecznika. NIK pozytywnie zaopiniowała również prawidłowość rocznych sprawozdań budżetowych za 2022 r. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję.

Czy państwo posłowie mają ochotę zabrać głos? Nie słyszę pytań. Proponuję opinię Komisji: Komisja Polityki Społecznej i Rodziny pozytywnie opiniuje sprawozdanie z wykonania budżetu Rzecznika Praw Dziecka w części budżetowej 14. Czy jest sprzeciw?

Poseł Iwona Maria Kozłowska (KO):

Sprzeciw.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Przechodzimy do części budżetowej 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Proszę o zabranie głosu pana dyrektora generalnego Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Andrzeja Bidę.

Dyrektor generalny Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Andrzeja Bida:

Dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, dochody urzędu w ustawie budżetowej na 2022 r. zostały zapisane w kwocie 1 tys. zł i zrealizowano je w kwocie 991 tys. zł. Największe pozycje dochodów stanowiły wpływy z tytułu zwrotu świadczeń wypłacanych sybirakom i działaczom opozycji. To były jednorazowe świadczenia, które Sejm uchwalił wcześniej. Wypłaciliśmy te pieniądze, a kwoty zwrotu wynikały ze śmierci osób, zanim dostały te przekazy. To obejmowało w sumie mniej niż 0,5% wysokości kwot. Wydatki urzędu w ustawie budżetowej zapisano w wysokości 156 066 tys. zł. W trakcie roku budżetowego minister finansów trzema decyzjami zwiększył plan wydatków o kwotę 36 773 tys. zł oraz dwiema decyzjami zmniejszył plan wydatków o kwotę 57 tys. zł i o kwotę 6935 tys. zł – to była blokada wydatków szefa urzędu i korekta decyzji MF. W wyniku powyższych decyzji budżet po zmianach wyniósł 184 847 tys. zł. Wykonanie wyniosło 184 305 tys. zł, co stanowiło 99,2% w stosunku do planu po zmianach. Wydatki urzędu realizowane były w czterech działach klasyfikacji budżetowej.

W dziale 75 – Administracja publiczna wydatki zostały zapisane w wysokości 20 162 tys. zł. Minister finansów jedną decyzją zwiększył wydatki urzędu o kwotę 37 tys. zł z przeznaczeniem na sfinansowanie podwyżek dla żołnierzy zawodowych pełniących służbę w urzędzie. Budżet po zmianach wynosił 20 199 tys. zł. Wykonanie wyniosło 99,99% w stosunku do planu po zmianach. Głównymi wydatkami w strukturze wydatków były wynagrodzenia z pochodnymi, które wyniosły 16 433 tys. zł i stanowiły 81,4% wydatków ogółem w tym dziale.

W dziale 752 – Obrona narodowa zaplanowano wydatek 5 tys. zł na szkolenia teoretyczne dla pracowników, ale zrezygnowano z nich z uwagi na to, że rozporządzenie ministra obrony anulowało tego typu szkolenia do realizacji w ubiegłym roku.

W dziale 851 – Ochrona zdrowia opłacono składki zdrowotne za kombatantów. Zapisano środki na te składki w wysokości 53 tys. zł i zostały w całości wydatkowane. Ubezpieczaliśmy średnio 88 osób.

W dziale 853 wydatki były realizowane w dwóch rozdziałach klasyfikacji budżetowej. W rozdziale 85323 – Państwowy Fundusz Kombatantów środki zapisane zostały w wysokości 35 846 tys. zł, wykonanie stanowiło 99,8% w stosunku do planu po zmianach. Wydatki były tu związane z udzielaniem pomocy pieniężnej dla kombatantów i innych osób uprawnionych. Środki wydatkowane przez szefa urzędu na ten cel wydaliśmy w 100%. Ponadto wydano 700 tys. zł i przekazano je w formie dotacji celowej dla Związku Inwalidów Wojennych RP. Wydatkowali oni tę kwotę w 100%. Realizowaliśmy również finansowanie usług opiekuńczych. Wydatkowano na to kwotę 242 tys. zł. W Państwowym Funduszu Kombatantów sfinansowaliśmy też zadania z zakresu upamiętnienia i popularyzowania tradycji walk o niepodległość. W ustawie budżetowej określono w kwocie 5446 tys. zł, w tym 3796 tys. zł na wydatki bieżące i 1700 tys. zł na dotacje celowe. Po zmianach plan finansowy wyniósł 5616 tys. zł, z tego na dotacje celowe wydatkowano 1570 tys. zł. Wykonanie wyniosło 98,98% w stosunku do planu po zmianach. W ramach tego zadania finansowane były obchody ważnych rocznic upamiętniających walkę o odrodzenie Polski, represje wojenne i różne inne przedsięwzięcia. W ramach otwartych konkursów ofert urząd dofinansował realizację 117 przedsięwzięć na kwotę 1548 tys. zł. W sumie urząd współorganizował lub organizował w ubiegłym roku 346 takich przedsięwzięć.

W rozdziale 85395 – Pozostała działalność urząd realizował zadania wynikające z przepisów ustawy o działaczach opozycji oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz o świadczeniach pieniężnych przysługujących osobom zesłanym lub deportowanym przez władze ZSRR i ustawy o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla działaczy opozycji oraz osób represjonowanych z powodów politycznych. Na realizację zadań wynikających z powyższych ustaw w budżecie zapisano środki w kwocie 100 000 tys. zł. W trakcie roku minister finansów na wniosek szefa urzędu podjął decyzję o uruchomieniu środków z rezerw celowych, zwiększając wydatki w tym rozdziale o kwotę 5050 tys. zł na wypłatę świadczenia pieniężnego dla osób zesłanych lub deportowanych przez władze Związku Radzieckiego oraz kwotę 31 686 tys. zł na wypłatę

jednorazowego świadczenia pieniężnego dla działaczy opozycji antykomunistycznej. Na wniosek szefa urzędu minister finansów podjął jedną decyzję zmniejszającą wydatki o kwotę 57 tys. zł – to była korekta decyzji oraz o kwotę 6930 tys. zł – to była blokada szefa urzędu. W wyniku powyższych decyzji plan po zmianach wyniósł 129 749 tys. zł, a wykonanie stanowiło 98,9% w stosunku do planu po zmianach. To główne rzeczy. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo, panie dyrektorze.

Proszę o koreferat pana posła Roberta Warwasa.

Poseł Robert Warwas (PiS):

Bardzo dziękuję. Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, panie dyrektorze, kwestie finansowe związane z działalnością Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych są zawarte w części 54. Planowane dochody miały wynieść 1 tys. zł i zostały zrealizowane na poziomie 991 tys. zł. Pan dyrektor to szczegółowo omówił. Wynika to z tego, że na wykonanie dochodów składają się przede wszystkim wpływy z tytułu zwrotu świadczeń wypłacanych w latach ubiegłych po śmierci osób uprawnionych. Wykonane w urzędzie wydatki wynoszą 184 305 tys. zł, co stanowi 99,2% wydatków zaplanowanych w zeszłorocznym budżecie. Wydatki te zostały skalkulowane w czterech działach. Pan dyrektor bardzo szczegółowo je omówił. Wydatkowano te środki zgodnie z przeznaczeniem. Mając na uwadze powyższe, uważam, że budżet UdSKiOR jest przejrzysty i proszę o pozytywne jego zaopiniowanie. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Proszę o wystąpienie przedstawiciela NIK.

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Dariusz Rogowski:

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, NIK zastosowała ocenę w formie opisowej. Urząd zrealizował plan wydatków określony w ustawie budżetowej do wysokości kwot wynikających z planu finansowego. Wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad dokonywania wydatków ze środków publicznych określonych w art. 44 ustawy o finansach publicznych, tj. w sposób celowy i gospodarny. NIK pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdanie budżetowe za 2022 r.

Jeśli chodzi o syntetyczne zaprezentowanie nieprawidłowości stwierdzonych w toku tej kontroli, za przyzwoleniem pani przewodniczącej, przekazałbym głos pani Agacie Brzeskiej-Lebieckiej, doradcy prawnemu w Delegaturze NIK w Krakowie. To delegatura, która prowadziła kontrolę w UdSKiOR.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Bardzo proszę o wnioski z kontroli, aby to był syntetyczny przekaz.

Doradca prawny w Delegaturze Najwyższej Izby Kontroli w Krakowie Agata Brzeska-Lebiecka:

Dziękuję. Pani przewodnicząca, szanowni państwo, jeśli chodzi o nieprawidłowości, które miały wpływ na obniżenie oceny w przypadku UdSKiOR, były to przede wszystkim nieprawidłowości związane z rozliczaniem udzielanych zaliczek na zakupy. Było to spowodowane m.in. nierzetelnym opracowaniem instrukcji kontroli finansowej i niewystarczającym nadzorem. W efekcie doszło do niekorzystnego rozporządzenia środkami finansowymi urzędu już od 2020 r. na łączną kwotę 530 tys. zł, przy czym w 2022 r. to była kwota 173 tys. zł.

NIK stwierdziła także nadmierne w stosunku do potrzeb stosowanie w urzędzie zaliczek gotówkowych. Szef urzędu nie podejmował również starań w celu ujmowania środków na świadczenia wypłacane na podstawie ustawy o świadczeniu pieniężnym, przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich bezpośrednio w części 54, a planował je w rezerwie celowej. Te świadczenia w urzędzie wypłacane są od 2020 r. cały czas w tym samym dziale i rozdziale klasyfikacji budżetowej, w związku z czym prezentując plan finansowy na 2022 r. i przed-

stawiając go ministrowi finansów, szef urzędu powinien te środki zaplanować bezpośrednio w części 54, a nie w rezerwie celowej. Jako przyczynę wskazano tu, że są trudności w precyzyjnym szacowaniu kwoty na ten cel, jednak tego typu przesłanka nie występuje w ustawie o finansach publicznych jako podstawa do tworzenia rezerw celowych.

Nierzetelnie również ustalono zasady przyznawania i przekazywania dotacji na finansowanie lub dofinansowanie rządowych zadań związanych z kultywowaniem i upowszechnianiem tradycji walk o niepodległość i suwerenność Rzeczypospolitej Polskiej oraz pamięci o ofiarach wojny i okresu powojennego w przypadku konkursu ofert na działalność dokumentacyjną i wydawniczą. Zarówno zasady przyznawania i przekazywania dotacji, jak i ogłoszenia o konkursie, ani umowy zawarte ze zleceniobiorcami nie zawierały warunku, że wszelkie wytworzone w ramach przyznanej dokumentacji dokumenty lub wydawnictwa zostaną udostępnione również bezpłatnie. W efekcie jedno z wydawnictw, które otrzymało dwie dotacje po 20 tys. zł na wydanie dwóch książek, sprzedawało je, mimo iż z dotacji sfinansowano 100% kosztów zadania. W ten sposób obie książki zostały sfinansowane podwójnie – z dotacji budżetu państwa oraz ich sprzedaży. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo. Jakie są wnioski pokontrolne w tym zakresie?

Doradca prawny w Delegaturze NIK w Krakowie Agata Brzeska-Lebiecka:

Jeśli chodzi o wnioski pokontrolne, jeśli chodzi o instrukcję dysponowania środkami finansowymi i obiegu dokumentów finansowych, została ona poprawiona w trakcie naszej kontroli. Wnioski dotyczyły zarówno ujmowania w części 54 środków przyznawanych na podstawie ustawy o zesłanych i uwzględnienie w zasadach przyznawania i przekazywania dotacji na działalność dokumentacyjną warunku, że wytworzone w ramach przyznanej dotacji dokumenty będą udostępniane bezpłatnie, wzmocnienie nadzoru nad realizacją i rozliczaniem zaliczek gotówkowych oraz ograniczenie płatności gotówkowych za drobne zakupy, przyznanie pracownikowi wydziału administracji karty płatniczej z limitem wydatków w celu dokonywania drobnych zakupów.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję. Czy państwo posłowie chcą zabrać głos? Dziękuję. Czy państwo posłowie chcą zabrać głos? Proponuję wniosek o pozytywne zaopiniowanie w części budżetowej 54 – Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Czy jest sprzeciw?

Poseł Iwona Hartwich (KO):

Tak, jest sprzeciw.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do części budżetowej 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Czy jest przedstawiciel Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi? Jest KRUS. Proszę o zabranie głosu pana Marka Surmacza, zastępcę prezesa KRUS. Dziękuję.

Zastępca prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Marek Surmacz:

Dziękuję bardzo. Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, plan wydatków finansowych w części 72 – KRUS w 2022 r. został zrealizowany w kwocie 18 931 798 tys. zł i stanowił wykonanie wydatków w 100%. Plan wydatków w części 72, której dysponentem jest prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zrealizowano w sposób następujący. Największą pozycję wydatków w części 72 w kwocie 18 923 708 tys. zł stanowiły wydatki w dziale 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, przeznaczone i zrealizowane na dotacje z budżetu państwa, tj. na Fundusz Emerytalno-Rentowy w kwocie 18 658 332 tys. zł, na Fundusz Prewencji i Rehabilitacji w kwocie 14 994 tys. zł stanowiącej 100% planu po zmianach, świadczeń finansowych z budżetu państwa zleconych do wypłaty KRUS w kwocie 250 382 tys. zł, stanowiącej 98,1% planu po zmianach, wraz z kosztami obsługi tych świadczeń w kwocie 6219 tys. zł, co stanowiło 95,4% planu.

Ponadto plan wydatków w części 72 został zrealizowany – w dziale 851 z przeznaczeniem na składkę na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego w kwocie 8071 tys. zł, co stanowi wykonanie zrealizowane w 99,4%; w dziale 853 z przeznaczeniem na realizację pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej w kwocie 4 tys. zł z realizacją na poziomie 57,1%, w tym na fundację ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC oraz wypłaty jednorazowych dodatków pieniężnych dla niektórych uprawnionych emerytów i rencistów.

Zgodnie z ustawą budżetową na 2022 r. dochody budżetowe dysponenta w części 72 – Kasy zostały zaplanowane w wysokości 19 tys. zł, a zrealizowane w kwocie 135 tys. zł. Głównymi źródłami uzyskanych dochodów budżetowych były odsetki od nienależnie pobranych świadczeń finansowych z budżetu państwa zleconych do wypłaty kasy, nienależnie pobrane świadczenia finansowe z budżetu państwa zlecone do wypłaty przez kasę, nienależnie pobrane jednorazowe dodatki pieniężne i zapomogi.

W dalszej części wystąpienia omówię realizację planu przychodów i kosztów poniesionych przez państwowe fundusze celowe zarządzane przez prezesa kasy. Realizacja planu przychodów i kosztów w 2022 r. Funduszu Emerytalno-Rentowego przedstawia się następująco: przychody funduszu zostały zrealizowane w kwocie 21 406 661 tys. zł i stanowiły 98,8% planu po zmianach, w tym dotacja z budżetu państwa w kwocie 18 658 332 tys. zł, stanowiąca 87,2% przychodów funduszu ogółem, przypis składek od rolników w kwocie 1 455 189 tys. zł, stanowiący 6,8% ogółem przychodów funduszu i refundacja kosztów wypłaty świadczeń zbiegowych i inne transfery w kwocie 1 105 027 tys. zł, co stanowi 5,2% ogółu przychodów funduszu.

Koszty Funduszu Emerytalno-Rentowego w 2022 r. zostały zrealizowane w kwocie 21 307 022 tys. zł i stanowiły 98,9% planu po zmianach. Najważniejszym zadaniem funduszu jest finansowanie wydatków na wypłatę emerytur i rent rolniczych. Koszty z tego tytułu wyniosły 16 530 005 tys. zł. W 2022 r. KRUS obsługiwał średniorocznie w miesiącu 992 tys. emerytów i rencistów w zakresie ustalania prawa do świadczeń emerytalno-rentowych, ich wysokości i wypłaty oraz 1097 tys. osób w zakresie obejmowania ubezpieczeniem emerytalno-rentowym i opłacenia składek na to ubezpieczenie. W grudniu 2022 r. ubezpieczeniem zdrowotnym było objętych 2062 tys. osób – rolników, małżonków, ich domowników, inwalidów wojennych, wojskowych, osoby zwolnione z płacenia podatku dochodowego od osób fizycznych oraz osoby pobierające świadczenia emerytalno-rentowe i pomocników rolnika. Przeciętna emerytura finansowana z Funduszu Emerytalno-Rentowego w 2022 r. wyniosła 1403 zł i 69 gr, a przeciętna renta finansowa z tego funduszu wyniosła 1331 zł 64 gr. Podkreślam, że zapewniona była ciągłość i terminowość wypłaty świadczeń emerytalno-rentowych. Kasa prowadzi również ewidencję, nalicza, pobiera i przekazuje do NFZ składki na ubezpieczenie zdrowotne za rolników, ich małżonków, domowników, emerytów, rencistów, a także za pomocników rolnika. Wydatki na ten cel wyniosły 1 764 849 tys. zł i stanowiły 99,9% planu po zmianach.

Kolejnym zadaniem realizowanym przez fundusz jest wypłata zasiłków pogrzebowych. Koszty z tego tytułu realizowane były w kwocie 206 740 tys. zł i stanowiły 79,8% planu po zmianach. W ramach tej kwoty wypłacono 51 694 zasiłki pogrzebowe. Ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego realizowane były też koszty zasiłków macierzyńskich w kwocie 133 649 tys. zł, co stanowiło 74,1% planu. W 2022 r. KRUS realizowała dodatkowe zadania związane z wystąpieniem wirusa COVID-19. Zgodnie z przepisami wypłacono na wniosek zasiłki opiekuńcze i zasiłki z tytułu kwarantanny. Ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w ramach Funduszu Emerytalno-Rentowego zrealizowano koszty w kwocie 60 349 tys. zł i wypłacono uprawnionym świadczeniobiorcom zasiłek opiekuńczy dla rolników w liczbie 190 532 dni w kwocie 6450 tys. zł, zasiłek z tytułu kwarantanny dla rolników w liczbie 36 616 na kwotę 53 899 tys. zł.

Realizacja planu przychodów i kosztów 2022 r. Funduszu Administracyjnego przedstawia się następująco. Przychody zostały zrealizowane w kwocie 867 404 tys. zł, co stanowiło 99,9% planu po zmianach. Główną pozycją przychodów był odpis z Funduszu Emerytalno-Rentowego zrealizowany w kwocie 712 136 tys. zł, stanowiący 100% planu oraz odpis Funduszu Składkowego zrealizowany w kwocie 67 819 tys. zł, co stano-

wiło 100% planu. Pozostałe przychody zrealizowane w kwocie 87 449 tys. zł stanowiły 99,2% planu po zmianach. Na te pozycje składają się m.in.: refundacja kosztów obsługi świadczeń zleconych do wypłaty, refundacja kosztów obsługi rent socjalnych, refundacja przez ZUS kosztów obsługi tzw. świadczeń zbiegowych, refundacja z tytułu zwrotu kosztów poboru i ewidencjonowania składek na ubezpieczenie zdrowotne, odsetki i inne przychody. W 2022 r. koszty zrealizowano w kwocie 872 391 tys. zł, stanowiące 97,6% planu po zmianach. Główne pozycje kosztów to: koszty własne zrealizowane w kwocie 824 707 tys. zł, stanowiące 97,3% planu po zmianach i przeznaczone głównie na wynagrodzenia osobowe pracowników, które wynosiły 431 449 tys. zł, co stanowiło 99,7% planu po zmianach; opłaty pocztowe i usługi bankowe w kwocie 88 325 tys. zł, stanowiące 95% planu po zmianach; zakup usług informatycznych w kwocie 61 715 tys. zł, stanowiące 93,4% planu po zmianach.

Przychody Funduszu Prewencji i Rehabilitacji zostały zrealizowane w kwocie 52 800…

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Przepraszam bardzo, panie prezesie, czy mogłabym poprosić o troszkę większy stopień ogólności, bez tych poszczególnych rodzajów świadczeń?

Zastępca prezesa KRUS Marek Surmacz:

Tak. Dziękuję bardzo za uwagę. W ramach tego funduszu zrealizowano koszty usług zdrowotnych – to turnusy rehabilitacyjne, koszty inwestycyjne na realizację zakupów inwestycyjnych w centrach rehabilitacji rolników, działania prewencyjne na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym, koszty własne na zakup usług zdrowotnych. To jest istotne, bo chodzi o zrealizowanie 44 000 tys. zł. W 2022 r. z rehabilitacji za -pośrednictwem jednostek organizacyjnych kasy skorzystało 10 337 rolników oraz 1137 dzieci rolników. Składka zdrowotna za ubezpieczonych przekazywała była w terminie do NFZ i została zrealizowana w 100%. Przeciętne zatrudnienie w KRUS wyniosło w przeliczeniu na pełnozatrudnionych 6200 osób, a średnia płaca w stosunku rocznym wynosiła 5793 zł.

Pozostałe szczegółowe informacje, pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, zostały państwu dostarczone. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Proszę o koreferat panią poseł Ewę Kozanecką.

Poseł Ewa Kozanecka (PiS):

Dziękuję. Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szczegółowe informacje zostały już państwu przedstawione, jeśli chodzi o wykonanie planu rzeczowo-finansowego KRUS w części budżetowej 72 przez pana zastępcę prezesa Marka Surmacza. Materiały są też dostępne Wysokiej Komisji. Ta część budżetowa nie budzi zastrzeżeń, w związku z czym proponuję Wysokiej Komisji jej przyjęcie. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Proszę o wystąpienie przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli.

Pełniąca obowiązki wicedyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli Marzanna Lipińska:

Przedstawicielka Marzanna Lipińska, wicedyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. kontrolą objęto realizację wydatków budżetowych z części 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz wykonanie planów finansowych dwóch państwowych funduszy celowych, których dysponentem jest prezes KRUS – Funduszu Emerytalno-Rentowego oraz Funduszu Administracyjnego. Kontrolą objęto również sporządzenie sprawozdań budżetowych i sprawozdań z rocznych operacji finansowych i za czwarty kwartał 2022 r. dotyczących części 72 – KRUS

oraz wspomnianych dwóch państwowych funduszy celowych. Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu RB-27 z wykonania dochodów budżetowych w 2022 r. z wynikami 2021 r. NIK oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Zrealizowane w 2022 r. w części 72 – KRUS dochody wyniosły 134,6 tys. zł i były ponad siedmiokrotnie wyższe od planu ustalonego w ustawie budżetowej na 2022 r. – 19 tys. zł oraz były o 35,4% niższe od dochodów uzyskanych w 2021 r. – 208,5 tys. zł. Głównym źródłem dochodów w części 72 – KRUS, podobnie jak w 2021 r. były dochody w kwocie 129,7 tys. zł uzyskane z tytułu zwrotów ujawnionych w 2022 r. nadpłat zasiłków opiekuńczych i zasiłków z tytułu objęcia kwarantanną. Zrealizowane wydatki budżetu państwa wyniosły 18 931 797 600 zł, co stanowiło 100% planu po zmianach. Nie stwierdzono nieprawidłowości przy wykorzystaniu środków z rezerw celowych, przekazywaniu i rozliczaniu dotacji dla funduszu emerytalno-rentowego i blokowaniu planowanych wydatków.

Części 72 – KRUS w 2022 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. NIK oceniła pozytywnie wykonanie w 2022 r. planów finansowych Funduszu Emerytalno-Rentowego oraz Funduszu Administracyjnego. Zrealizowane w 2022 r. przychody Funduszu Emerytalno-Rentowego uwzględniające refundację kosztów wypłat, świadczeń zbiegowych i innych transferów wyniosły 21 406 660 500 zł, a koszty 21 307 022 500 zł. Zrealizowane w 2022 r. przychody Funduszu Administracyjnego wyniosły 867 404 tys. zł, a koszty 872 390 500 zł. Zmian planów finansowych funduszy dokonywano zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Prawidłowo gospodarowano wolnymi środkami. Koszty funduszy przeznaczono na zadania ustawowe, celowo i gospodarnie. W zakresie dwóch z siedmiu wybranych do badania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonych w ramach Funduszu Administracyjnego NIK stwierdziła niepełne zastosowanie kryteriów określonych w wewnętrznym zarządzeniu dotyczącym udzielania zamówień publicznych wyłączonych z zastosowania ustawy – Prawo zamówień publicznych, jednakże nie wpłynęło to na wyniki tych postępowań, prawidłowość zawarcia umów i poniesionych kosztów. Prawidłowo sporządzono sprawozdania budżetowe roczne i za czwarty kwartał 2022 r., a także z operacji finansowych za czwarty kwartał 2022 r., zarówno w zakresie budżetu państwa: część 72 – KRUS, jak i kontrolowanych państwowych funduszy celowych, których dysponentem jest prezes KRUS. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję. Czy są pytania ze strony państwa posłów? Nie słyszę. Dziękuję bardzo. Proponuję, aby Komisja Polityki Społecznej i Rodziny pozytywnie zaopiniowała część budżetową 72. Czy jest sprzeciw? Nie słyszę. Dziękuję.

Przechodzimy do części budżetowej 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Proszę o przedstawienie sprawozdania pana Pawła Jaroszka, członka Zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Proszę.

Członek zarządu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Paweł Jaroszek:

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca. Szanowni państwo, Wysoka Komisjo, zgodnie z sugestią prezydium postaram się w bardzo kompaktowy sposób przedstawić sprawozdanie z wykonania planów finansowych funduszy i zakładu. Gdyby były jakieś pytania, oczywiście jesteśmy do dyspozycji. Jeśli chodzi o dochody budżetu w części 73 – ZUS w 2022 r. wyniosły one 194 000 tys. zł i były o 11,3% niższe niż rok wcześniej. Złożyły się na to głównie dwie pozycje – zwrot środków wycofanych z OFE w kwocie 109 000 tys. zł oraz środki uzyskane w wyniku likwidacji Funduszu Alimentacyjnego w kwocie 79 000 tys. zł. Jeśli chodzi o wydatki budżetowe w części 73, działo się tu znacznie więcej, bo wyniosły one 75 555 000 tys. zł i były wyższe od poniesionych w 2021 r. o 31 271 000 tys. zł. W dziale 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne wydatki te wyniosły 43 311 000 tys. zł, w tym dotacja dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych to 38 663 000 tys. zł, dotacja dla Funduszu Emerytur Pomostowych to 1 532 000 tys. zł oraz świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty zakładowi w kwocie 3 116 000 tys. zł.

W dziale 851 – Ochrona zdrowia wydatki budżetu wyniosły 80 000 tys. zł. Były to wydatki poniesione na składki zdrowotne za osoby pobierające renty inwalidów wojennych i wojskowych. Wydatki w dziale 855 – Rodzina wyniosły 32 163 000 tys. zł i były wyższe o 27 247 000 tys. zł od wydatków poniesionych w 2021 r. Wzrost ten wynika z przejęcia przez zakład z początkiem 2022 r. wypłaty świadczeń w ramach kolejnych programów pomocowych na rzecz rodziny, a więc przede wszystkim „500+" i „300 plus".

Jeśli chodzi o Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, jego przychody w 2022 r. według przypisu wyniosły 312 653 000 tys. zł i były o 14,1% wyższe od przychodów osiągniętych w roku poprzednim. Główną pozycję przychodów stanowiły składki na ubezpieczenia społeczne, które wyniosły 263 620 000 tys. zł i wzrosły w stosunku do 2021 r. o ponad 15%. Wpływy ze składek wyniosły 260 739 000 tys. zł i były wyższe o 14,3% niż w 2021 r. Jeśli chodzi o dotację z budżetu państwa do FUS, w 2022 r. wyniosła ona 38 663 000 tys. zł i była wyższa niż w 2021 r. o 3 673 000 tys. zł. Należy podkreślić, że wykorzystanie dotacji było niższe od zakładanego w planie finansowym i było możliwe dzięki wysokim przychodom z tytułu składek. Warto podkreślić, iż w całym 2022 r. ZUS zrezygnował z dotacji do FUS w łącznej kwocie 6 060 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o wpłaty z OFE, czyli tzw. suwak, w 2022 r. do FUS przekazano środki zgromadzone na rachunkach członków OFE w związku z ukończeniem wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego w kwocie 6 768 000 tys. zł. Kwota ta była niższa w porównaniu do roku poprzedniego o 7,6%, co wynika głównie z dekoniunktury na rynku akcji. Wiadomo, że OFE w tej części aktywów lokują przeważającą większość swoich środków. Jeżeli chodzi o koszty, w 2022 r. wyniosły one 310 934 000 tys. zł i były wyższe o 26 467 000 tys. zł, czyli o 9,3% w stosunku do 2021 r.

Krótko opowiem o świadczeniach. Jeśli chodzi o emerytury i renty, wydatki na świadczenia emerytalno-rentowe wyniosły 269 362 000 tys. zł. Przeciętna miesięczna wypłata świadczenia emerytalno-rentowego w 2022 r. wyniosła 2755 zł 72 gr i była wyższa o 9,1% w stosunku do roku poprzedniego. Przeciętna miesięczna liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe ukształtowała się na poziomie 8122 tys. osób. Liczba wypłaconych rent i emerytur wzrosła w ujęciu rocznym o 60 tys. zł. W głównej mierze wynika to z przyrostu świadczeń emerytalnych. Jeśli chodzi o pozostałe świadczenia, ich koszt wyniósł w 2022 r. 30 605 000 tys. zł i zmniejszyły się one w stosunku do 2021 r. o 0,3%. Największą pozycję w tej kategorii wydatków – prawie 48% – stanowiły wydatki na zasiłki chorobowe, które wyniosły 14 582 000 tys. zł. Kwota ta była niższa w stosunku do 2021 r. o 1,3%. Wydatki na zasiłki macierzyńskie ukształtowały się na poziomie 9 131 000 tys. zł i wzrosły w relacji do 2021 r. o 1,2%. Odpis na działalność ZUS za 2022 r. wyniósł 4 911 000 tys. zł i był wyższy niż w 2021 r.

Jeśli chodzi o kolejny fundusz, którego dysponentem jest ZUS, czyli Fundusz Emerytur Pomostowych, warto podkreślić, że jego przychody w 2022 r. według przypisu wyniosły 1 904 000 tys. zł. Od jakiegoś czasu głównym źródłem przychodów FEP jest dotacja z budżetu państwa i w 2022 r. wyniosła ona 1 532 000 tys. zł. Składki na FEP według przypisu wyniosły 362 000 tys. zł i wzrosły rok do roku o 4,7%. Składki według wpływów wyniosły 363 000 tys. zł i wzrosły o 6,6%. Jeśli chodzi o koszty FEP w 2022 r. wyniosły 1 818 000 tys. zł. Główną ich pozycją były emerytury pomostowe, które wyniosły 1 810 000 tys. zł. Należy podkreślić, że przeciętna liczba świadczeniobiorców ukształtowała się na poziomie niespełna 40 tys. osób – dokładnie 39,6 tys. osób, a przeciętna wysokość wypłacanego świadczenia to 3907 zł 93 gr.

Jeśli chodzi o ZUS jako państwową osobę prawną, jego przychody w 2022 r. wyniosły 6 315 000 tys. zł i były wyższe od przychodów planowanych o ponad 253 000 tys. zł. Przychody te również wzrosły w porównaniu z rokiem 2021 o 1 369 000 tys. zł. Jeśli chodzi o odpis na działalność zakładu, stanowił on prawie 78% przychodów zakładu. W 2022 r. wyniósł 4 911 000 tys. zł. Odpis z FEB wyniósł 4592 tys. zł i w relacji do 2021 r. był wyższy o 500 000 tys. zł. Warto podkreślić, że drugą co do wielkości pozycję przychodów ZUS w 2022 r. stanowiły przychody z tytułu zwrotu kosztów obsługi świadczeń zleconych zakładowi do wypłaty, które wyniosły 567 118 tys. zł i wzrosły w stosunku do 2021 r. o 83 793 tys. zł. Warto podkreślić, że dominujący wpływ na wzrost przychodów w tej grupie miały przychody z tytułu obsługi pozostałych świadczeń, które w stosunku do 2021 r.

wzrosły o ponad 24%, na co wpłynęły w szczególności przychody z tytułu obsługi nowych zadań zleconych zakładowi do realizacji, m.in. w zakresie obsługi wypłaty świadczenia „500 plus", świadczenia „Rodzinny kapitał opiekuńczy", dofinansowania do żłobka oraz świadczeń na rzecz obywateli Ukrainy.

Jeśli chodzi o koszty zakładu jako państwowej osoby prawnej, w 2022 r. łączne koszy z amortyzacją według stawek wyniosły 6 053 000 tys. zł. Warto podkreślić, że pomimo wzrostu liczby realizowanych przez zakład zadań koszty zakładu w stosunku do 2021 r. wzrosły o 12,2%, czyli poniżej poziomu średniorocznej inflacji, która wyniosła 14,4%. Największy wpływ na wzrost kosztów w 2022 r. miały koszty wynagrodzeń oraz pochodnych od wynagrodzeń. Warto podkreślić, że koszty wynagrodzeń wyniosły ogółem 3 705 000 tys. zł, w tym wynagrodzeń osobowych 3 685 000 tys. zł i wzrosły w porównaniu do 2021 r. o 399 595 tys. zł. Jeśli chodzi o koszty usług obcych, wyniosły one 986 656 tys. zł i wzrosły w stosunku do 2021 r. o 5,8% – o 54 000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o dominujące pozycje, to były to koszty usług pocztowych i bankowych, które wyniosły 384 597 tys. zł. Usługi obce i koszty pozostałe zostały poniesione w kwocie 295 043 tys. zł. Koszty związane z przetwarzaniem danych były w wysokości 291 173 tys. zł. Trzecią co do wielkości grupę kosztów stanowiły ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, które wyniosły ogółem 773 875 tys. zł.

Bardzo dziękuję. Jeśli będą jakieś pytania, jesteśmy do dyspozycji.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo. Przypadł mi w udziale koreferat do części budżetowej 73. Zapoznaliśmy się przed chwilą z bardzo szczegółowym sprawozdaniem w tym zakresie. Opinia Biura Analiz Sejmowych również jest pozytywna. Chciałabym przekazać kilka uwag o stanie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w 2022 r. Bardzo wiele w tej przestrzeni publicznej jest dyskusji również o emeryturach, rentach, zabezpieczeniu społecznym, reformach tego systemu, ale na dzień dzisiejszy trzeba stwierdzić, że FUS wypełnia swoją rolę w sposób właściwy. Trzeba zwrócić uwagę na to, że sytuacja na rynku pracy pozwoliła na to, aby zwiększyły się przychody funduszu i że wpływy ze składek, dzięki dobrej sytuacji na rynku pracy pozwoliły na osiągnięcie rekordowego poziomu pokrycia świadczeń w 85%. To bardzo ważna informacja. W związku z tym była również możliwość zmniejszenia dotacji z budżetu państwa do FUS. Odprowadzono także część składek emerytalnych do Funduszu Rezerwy Demograficznej w kwocie niemal 3 000 000 tys. zł. Stan funduszu na koniec 2022 r. wynosił 9 000 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wszyscy wiemy, jak wiele dodatkowych zadań ustawy nałożyły na ZUS. Te zadania zostały zrealizowane. Wzrost przychodów zakładu, tak jak powiedziano w sprawozdaniu, wyniknął również z wyższego odpisu z FUS i tych programów, gdzie są środki na ich obsługę. Fundusz Emerytur Pomostowych – w jego przypadku relacja wpływów do wydatków w zasadzie się nie zmienia. Liczba świadczeniobiorców jest niewielka. Te zadania zostały również zrealizowane poprzez wpływy ze składek oraz dotację budżetową.

W związku z powyższym stwierdzam, iż sprawozdanie z wykonania planu finansowego w tej części budżetowej – Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Emerytur Pomostowych, planu finansowego państwowej osoby prawnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zasługuje na przyjęcie.

Proszę o wystąpienie przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli.

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Dariusz Rogowski:

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz planów finansowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Emerytur Pomostowych i ZUS jako państwowej osoby prawnej. Przechodząc do FUS, NIK nie stwierdziła niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Koszty poniesione zostały na realizację zadań ustawowych. Dotacja otrzymana z budżetu państwa była o 10,5% wyższa niż w 2021 r. i wyniosła 38 663 292 tys. zł.

W przypadku FEP NIK zwraca uwagę, analogicznie jak w latach poprzednich, na nieuzyskanie wystarczających przychodów ze składek na pokrycie bieżących wydatków.

Wpływy ze składek pokrywały jedynie 20% wypłat emerytur pomostowych, natomiast pozostała kwota została sfinansowana z dotacji budżetu państwa, która w 2022 r. wynosiła 1 531 600 tys. zł. W przypadku ZUS – państwowej osoby prawnej kontrola wykazała, że koszty poniesione w centrali ZUS zostały zrealizowane z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o finansach publicznych i poniesiono je na realizację zadań ustawowych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. W przypadku jednego zamówienia nie ustanowiono zasad w zakresie racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi, w tym w szczególności reguł wydatkowania ich w sposób oszczędny. Chodzi o zamówienie na przebudowę systemu KSI ZUS i portalu PUE w związku z realizacją zadań wynikających z ustawy o szczególnym wsparciu podmiotów poszkodowanych w związku z sytuacją ekologiczną na rzece Odrze. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos? Nie słyszę. Szanowni państwo, proponuję, aby Komisja Polityki Społecznej i Rodziny przyjęła pozytywną opinię do wykonania budżetu za 2022 r. w części budżetowej 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Czy jest sprzeciw? Nie słyszę. Dziękuję bardzo.

Został nam jeszcze jeden punkt. Omówimy teraz plan finansowy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Referuje pan Tomasz Maruszewski, zastępca prezesa PFRON. Proszę bardzo.

Zastępca prezesa zarządu ds. finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Tomasz Maruszewski:

Pani przewodnicząca, szanowna Komisjo, chcę przedstawić bardzo syntetycznie sprawozdanie zarządu PFRON z realizacji planu rzeczowo-finansowego za 2022 r., ponieważ szanowna Komisja otrzymała obszerne sprawozdanie liczące prawie 200 stron. Jeśli państwo pozwolą, przedstawię najistotniejsze elementy tegoż planu. Jeśli chodzi o stronę przychodów, w 2022 r. osiągnęliśmy przychody na poziomie 7 116 332 673 zł i 90 gr, co stanowiło 109,44% planu po zmianach na 2022 r. Z tego największą kwotowo pozycją są wpłaty od zakładów pracy na PFRON w wysokości 5 920 849 948 zł i 75 gr, co stanowiło ponad 109,75% planu na 2022 r. Chciałbym zwrócić uwagę, że te 5 920 000 tys. zł jest zaewidencjonowane metodą memoriałową, a metodą kasową jeszcze te wpłaty były wyższe, bo wynosiły 5 944 395 697 zł i 39 gr. Chciałbym poinformować szanowną Komisję, że pracodawcy w liczbie 7067 skorzystali z ulg z tytułu sprzedaży usług i towarów na kwotę 826 446 888 zł.

Następną pozycją przychodową są dotacje z budżetu państwa. Ta dotacja łącznie została przyznana w kwocie 712 712 573 zł i 6 gr i została wykonana w 99,88%. Najistotniejszym elementem jest tu dotacja na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych zgodnie z art. 26 ustawy o rehabilitacji i ta kwota to 676 000 tys. zł. Drugi tytuł, na jaki została przyznana dotacja z budżetu państwa, to zrekompensowanie gminom 50% utraconych dochodów z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień od prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej, z tytułu podatku od nieruchomości, podatku leśnego, rolnego, od czynności cywilnoprawnych. To jest kwota 19 953 935 zł. Ponadto po stronie przychodów również zostały zaewidencjonowane środki otrzymane z Unii Europejskiej w wysokości 97 723 764 zł. Pozostałe przychody zostały zrealizowane na kwotę 376 475 227 zł, co stanowiło 125,76% planu. Trzeba zwrócić uwagę, że lokaty, które zostały zdeponowane w MF, przynosiły w związku z inflacją ponadplanowe przychody w wysokości ponad 123 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o stronę wydatków, realizacja ich nastąpiła w kwocie 6 636 563 827 zł, co stanowiło 83,53% planu. Najistotniejsze elementy tegoż to dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych zgodnie z art. 26a ustawy o rehabilitacji, w wysokości 3 274 852 799 zł, co stanowiło 94,92% planu po zmianach.

Następna pozycja wydatkowa to przelewy redystrybucyjne. To są wydatki na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej przewidziane do realizacji przez samorządy terytorialne – samorządy wojewódzkie i powiatowe. Jeśli chodzi o samorządy

wojewódzkie, z łącznej kwoty 1 611 977 759 zł, jaka została wykonana w ramach planu finansowo-rzeczowego, przypadło na samorządy wojewódzkie 251 451 349 zł. Największą pozycję stanowiło dofinansowanie kosztów działania 133 zakładów aktywności zawodowej na łączną kwotę 182 089 451 zł, w których zatrudnionych było 6328 osób niepełnosprawnych. Na samorządy powiatowe wydatkowana została kwota 1 313 333 788 zł i największą pozycją były wydatki na funkcjonowanie warsztatów terapii zajęciowej. Tych warsztatów w 2022 r. na terenie całego kraju funkcjonowało 728. Środki, jakie zostały przeznaczone na funkcjonowanie tych warsztatów z państwowego funduszu, to 742 121 308 zł.

Następną pozycją wydatkową są wydatki na zadania zlecane organizacjom pozarządowym zgodnie z art. 36 ustawy o rehabilitacji. Kwota wydatkowana na ten cel to 557 446 760 zł i 70 gr. Jeśli chodzi o programy zatwierdzone przez radę nadzorczą PFRON, służące rehabilitacji społecznej i zawodowej zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy, została wydatkowana kwota na realizację tych programów wysokości 367 322 671 zł. Znaczna jest też pozycja dotycząca składek na ubezpieczenia społeczne dla osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą. W 2022 r. wyniosła ona 117 066 956 zł. Programem rady nadzorczej jest również „Program wyrównywania różnic między regionami III", który w 2022 r. po stronie wydatkowej zanotował kwotę 90 050 238 zł. Zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień było w wysokości 39 907 870 zł.

Ostatnia istotna pozycja to wydatki bieżące i inwestycyjne własne, które w 2022 r. wyniosły 375 951 447 zł i 76 gr w tym na wynagrodzenia osobowe 87 872 492 zł 68 gr. Średnie wynagrodzenie w PFRON w 2022 r. wyniosło 5743 zł i 14 gr, a kwota poniesionych wydatków na działalność bieżącą i inwestycyjną funduszu stanowi 2,54% wydatków ogółem. W wyniku realizacji strony przychodowej i wydatkowej stan funduszu na dzień 31 grudnia 2022 r. wyniósł 2 892 367 647 zł i 49 gr, w tym stan środków pieniężnych z lokatami w wysokości 2 815 485 029 zł i 69 gr. To tyle w największym skrócie. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękujemy bardzo za szczegółowe przedstawienie sprawozdania.

Proszę o koreferat pana posła Grzegorza Matusiaka.

Poseł Grzegorz Matusiak (PiS):

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni goście, opinia na temat wykonania w 2022 r. planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jest pozytywna. Najwyższa Izba Kontroli również pozytywnie oceniła wykonanie planu finansowego PFRON w 2022 r. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Teresa Wargocka (PiS):

Dziękuję bardzo.

Proszę o wystąpienie przedstawiciela NIK.

Dyrektor Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie Piotr Górny:

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie planu finansowego PFRON w 2022 r. Prawidłowo wykonywano działania ustawowe. Osiągnięto większość celów prowadzonej działalności. Fundusz prawidłowo wykorzystał otrzymane z budżetu państwa dotacje celowe, przeznaczając je na realizację ustawowych zadań.

Musimy jednak zwrócić uwagę na to, że plan kosztów żadnego z 14 realizowanych zadań nie został w pełni wykonany, a w odniesieniu do siedmiu z nich wykonanie było na poziomie niższym niż 50%. W ocenie NIK wpłynęło to w znacznym stopniu na utrzymujący się w funduszu w ciągu roku wysoki stan wolnych środków pieniężnych. Na koniec 2022 r. stan tych środków wyniósł ponad 2 800 000 tys. zł, stanowiło to 512,6% planu i był też wyższy o 21,6% od analogicznego stanu wolnych środków na koniec 2021 r. W naszej ocenie wysoki stan wolnych środków pieniężnych w sytuacji znacznego niewykonania planu kosztów w większości realizowanych zadań wskazuje na potrzebę dokonania przeglądu realizowanych programów. W świetle tych ustaleń w informacji

o wynikach kontroli zawarliśmy wniosek o dokonanie ewaluacji wdrażanych programów, w szczególności w odniesieniu do dwóch zadań – realizacji działań wyrównujących różnice między regionami i programów zatwierdzonych przez radę nadzorczą. Chodzi o to, żeby osiągnąć cel w postaci zwiększenia wydatkowania środków w ramach tych programów i dotrzeć z ofertą wsparcia do szerszego kręgu beneficjentów.

W procesie realizacji planu finansowego przez fundusz nie stwierdziliśmy niecelowego czy też niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości w zakresie udzielania zamówień publicznych nie miały wpływu na ocenę wykonania planu. Były to dwie nieprawidłowości przy udzieleniu jednego zamówienia na kwotę niecałych 50 tys. zł. Nieprawidłowości te miały wyłącznie charakter formalny. NIK pozytywnie zaopiniowała również roczne sprawozdania za 2022 r. z wykonania planu finansowego funduszu i sprawozdania za czwarty kwartał w zakresie operacji finansowych. Stosowany system kontroli zarządczej w PFRON zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość ich sporządzenia, jednak z wyjątkiem sprawozdania RBN, czyli o stanie należności. Negatywna ocena systemu kontroli zarządczej w zakresie sporządzenia tego sprawozdania wynikała, po pierwsze, z ustaleń audytu wewnętrznego, który został przeprowadzony w funduszu, ale też z kontroli doraźnej, którą NIK prowadziła w zeszłym roku, o której szerzej powie pan dyrektor Rogowski, kierujący departamentem, który tę kontrolę przeprowadzał.

Przewodnicząca poseł Urszula Rusecka (PiS):

Bardzo dziękuję.

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia tej części budżetu? Nie słyszę. Komisja tę część budżetu zaopiniowała pozytywnie.

Ponieważ zgłoszono sprzeciw do części 44, 63, 83, 85, 14 i 54, przystąpimy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za pozytywnym zaopiniowaniem części budżetowych – w jednym bloku? Nie ma Biura Legislacyjnego, ale chyba możemy głosować łącznie. Kto jest za tym, aby pozytywnie zaopiniować części budżetu 44, 63, 83, 85, 14 i 54? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Proszę o podanie wyników. Za – 16, przeciw – 6, nikt nie wstrzymał się od głosu.

Bardzo dziękuję. Te części, które wymieniłam, zostały pozytywnie zaopiniowane. Może jeszcze odczytam, że wszystkie części budżetowe – budżet Rzecznika Praw Dziecka, praca, część budżetowa 44, 54, czyli Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, część budżetowa 63 – Rodzina, część budżetowa 72 – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, część budżetowa 83, część budżetowa 85, plan finansowy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i część budżetowa 83 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych zostały pozytywnie zaopiniowane przez Wysoką Komisję.

Pozostał nam wybór posła sprawozdawcy, upoważnionego do reprezentowania nas na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych. Ponieważ pani poseł Teresa Wargocka zasiada również w Komisji Finansów Publicznych, proponuję, aby została naszym reprezentantem. Pani poseł się zgadza. Czy jest inna kandydatura? Nie ma. Bardzo dziękuję.

Dziękuję wszystkim za udział w posiedzeniu Komisji. Przypominam, że zostały zgłoszone przez członków Komisji poprawki do emerytur pomostowych, w związku z powyższym o 13.00 zapraszam na posiedzenie Komisji.